

AC-3003

Seat No. _____

First Year LL. B. Examination

April / May – 2003

Constitutional Law of India

Time : Hours]

[Total Marks : 100

- ૧ (અ) ભારતના બંધારણનાં નીચેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. ૧૨
- (૧) સંસદીય પદ્ધતિની સરકાર
- (૨) સ્વતંત્ર અને તટસ્થ ન્યાયતંત્ર
- (૩) બંધારણની પરિવર્તનશીલતા.
- (બ) દરેક કથનની નીચે આપેલા જવાબમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો અને ૪
- દરેક કથનને ફરીથી પૂરેપૂરું લખો :
- (૧) ભારત પ્રજાસત્તાક રાજ્ય છે કારણ કે –
- (અ) તે સાર્વભોમ રાજ્ય છે.
- (બ) તે લોકશાહી રાજ્ય છે.
- (ક) રાષ્ટ્રના વડાને નિશ્ચિત મુદત માટે ચૂંટવામાં આવે છે.
- (૨) અભિવ્યક્તિના સ્વાતંત્ર્ય માટે આવશ્યક છે –
- (અ) વિચારનું સ્વાતંત્ર્ય
- (બ) અખબારી સ્વાતંત્ર્ય
- (ક) શિક્ષિત નાગરિકો.
- (૩) ભારતના રાષ્ટ્રપતિના હોદ્દાની મુદત –
- (અ) તેઓને રાષ્ટ્રપતિ તરીકે ચૂંટાયેલા જાહેર કરવામાં આવે
- (બ) તેઓ પોતાનો હોદ્દો સંભાળે
- (ક) તેઓ પોતાના હોદ્દાના શપથ લે તે તારીખથી પાંચ વર્ષની રહેશે.

(૪) મિલકતનો હક્ક હવે -

(અ) માત્ર કાનૂની હક્ક છે

(બ) મૂળભૂત હક્ક છે

(ક) બંધારણીય હક્ક છે.

અથવા

૧ (અ) ભારતનું બંધારણ સમવાયતંત્રી અથવા અર્ધસમવાયતંત્રી અથવા એકતંત્રી છે ૧૨
કે કેમ તેની ચર્ચા કરો.

(બ) રાજ્ય સંચાલિત સ્નાનાગારમાં સ્ત્રીઓ પૂરતો જ પ્રવેશ મર્યાદિત રાખવામાં ૪
આવ્યો છે. એક પુરુષ આ નિયંત્રણ પડકારવા માંગે છે. તેને સલાહ આપો.

૨ (અ) ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ઉપર અન્વયે કટોકટીની ઉદ્ઘોષણા ટૂંકમાં ૧૨
સમજાવો :

(બ) નીચેના કથનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. ખોટાં કથનને ફરીથી પૂરેપૂરું ૪
લખો :

(૧) સંસદનું વિસર્જન થઈ શકે છે.

(૨) ભારતનું બંધારણ સંઘના સંરક્ષણ દળોનું આધિપત્ય સરસેનાપતિ
(કમાન્ડર ઇન ચીફ)માં વિહિત કરે છે.

(૩) લશ્કરી અથવા શૈક્ષણિક વિશિષ્ટ માન ન હોય તેવો કોઈ ખિતાબ રાજ્યથી
એનાયત કરી શકાશે નહિ.

(૪) સંસદના કોઈ પણ ગૃહમાં નાણાંવિધેયક રજૂ કરી શકાય.

અથવા

૨ બંધારણ સુધારવાની સંસદની સત્તા અને તે માટેની કાર્યરતિ સમજાવો. આ સત્તા ૧૬
ઉપર કોઈ મર્યાદાઓ છે ખરી ? ચર્ચા કરો.

- ૩ નીચેના પૈકી ગમે તે ચારનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૬
- (૧) અનુચ્છેદ ૧૮ અન્વયે ભારતનાં નાગરિકોને કયા સ્વાતંત્ર્યોની ખાતરી આપવામાં આવે છે. આ સ્વાતંત્ર્યો અનિયંત્રિત છે ?
 - (૨) ભારતના બંધારણના આમુખમાં કયા આદર્શો જણાવવામાં આવ્યા છે ?
 - (૩) હાઈકોર્ટના ન્યાયાધીશ તરીકે નિમણૂંક માટે કઈ લાયકાતો છે ?
 - (૪) સંસદમાં સાધારણ વિધેયક કઈ રીતે પસાર કરવામાં આવે છે ?
 - (૫) રાજ્યપાલની સામે મહાભિયોગ માટેની જોગવાઈ બંધારણમાં કેમ નથી ?
 - (૬) 'રાજ્યની સૂચિ' માંની કોઈ પણ બાબત અંગે સંસદ ક્યારે કાયદો ઘડી શકે ?
 - (૭) માત્ર ભારતના નાગરિકોને કયા મૂળભૂત અધિકારો આપવામાં આવ્યાં છે ?
 - (૮) રાષ્ટ્રપતિની ચૂંટણી કરનાર મતદાનગણમાં કઈ વ્યક્તિઓનો સમાવેશ થાય છે ?
- ૪ નીચેના પૈકી ગમે તે બે ઉપર સ્પષ્ટીકરણાત્મક નોંધ લખો : ૧૬
- (૧) રાષ્ટ્રપતિ ઉપરના મહાઆરોપની કાર્યરીતિ
 - (૨) રાજ્ય અન્વયે નોકરીઓમાં અનામતની જોગવાઈ
 - (૩) ભારતના રાષ્ટ્રપતિની કારોબારી સત્તાઓ
 - (૪) સુપ્રીમકોર્ટની મૌલિક હકુમત.
 - (૫) સંસદ અને તેના સભ્યોની સત્તાઓ, વિશેષાધિકારો અને મુક્તિઓ.
- ૫ નીચેના પૈકી કોઈ પણ બે કેસના નિર્ણયની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો : ૧૬
- (૧) ઍર ઈન્ડિયા વિ. નરગીસ મીરઝા
 - (૨) અમદાવાદ સેન્ટ ઝેવિયર્સ કોલેજ વિ. ગુજરાત રાજ્ય
 - (૩) બીજોય ઈમેન્યુઅલ વિ. સ્ટેટ ઓફ કેરાલા (રાષ્ટ્રગીતનો કેસ)
 - (૪) કેશવાનંદ ભારતી વિ. સ્ટેટ ઓફ કેરાલા
 - (૫) એસ. આર. બોમ્માઈ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા.

૬ નીચેના પૈકી ગમે તે ચાર ઉપર ટૂંક નોંધ લખો :

૨૦

- (૧) બિનસાંપ્રદાયિક રાજ્ય
- (૨) ભારતના એટર્ની જનરલ
- (૩) પરમાદેશની રિટ
- (૪) ભારતનું એકત્રિત ફંડ
- (૫) જાહેર સેવા પંચ
- (૬) અનુ. ૫૧ (ઝ) અન્વયે મૂળભૂત ફરજો
- (૭) ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય અધિનિયમ ૧૯૪૭ની મુખ્ય જોગવાઈઓ
- (૮) બંધારણ સભા.

ENGLISH VERSION

1 (a) Discuss the following features of the Constitution of India. 12

- (1) The parliamentary form of the Govt.
- (2) Independent and Impartial Judiciary.
- (3) Flexibility of the Constitution.

(b) Select the correct answer from those given under each statement and rewrite each statement completely : 4

- (1) India is a 'Republic' because —
 - (a) it is a Sovereign state
 - (b) it is a democratic state
 - (c) the head of the nation is elected for a fixed period.
- (2) Freedom of expression requires —
 - (a) Freedom of thought
 - (b) Freedom of press
 - (c) Educated citizens.

- (3) The President of India holds office for a term of five years from the date
- (a) he is declared elected as President
 - (b) on which he enters upon his office
 - (c) he takes oath of his office.
- (4) Right to property is now —
- (a) a legal right only
 - (b) a fundamental right
 - (c) a constitutional right.

OR

- 1** (a) Discuss whether the Constitution of India is federal or quasi-federal or unitary. **12**
- (b) A state managed swimming pool has restricted its admission only to women. A man wants to challenge this restriction. Give him proper advice. **4**
- 2** (a) Explain briefly the proclamation of emergency under article-352 of the Constitution of India. **12**
- (b) State whether the following statements are *True* or *False*. Correct the false statement and rewrite them completely : **4**
- (1) The parliament can be dissolved.
 - (2) The Constitution of India rests supreme command of defence forces of the union in the Commander in Chief of India.
 - (3) No title, not being a military or academic distinction, shall be conferred by the State.
 - (4) A money bill be introduced in either house of parliament.

OR

- 2** Explain the power of the parliament to amend the Constitution and procedure therefore. Are there any limitations on exercise of this power. Discuss. **16**
- 3** Answer in brief any **four** of the following : **16**
- (1) Which freedoms are guaranteed to the citizens of India ? Are these freedoms unrestricted ?
 - (2) Which ideas are stated in the preamble to the constitution of India ?
 - (3) What are the qualifications for appointment of a judge of the High Court.
 - (4) How an ordinary bill is passed in the parliament ?
 - (5) Why there is no provision in the Constitution for impeachment of Governor ?
 - (6) When parliament can legislate with respect to a matter in the state list ?
 - (7) Which fundamental rights are guaranteed to the citizens of India only ?
 - (8) Which persons are included in the electoral college for the election of the president ?
- 4** Write explanatory notes on any **two** of the following : **16**
- (1) Procedure for impeachment of the president.
 - (2) Provision for reservation in the services under the State.
 - (3) Executive powers of the President of India.
 - (4) Original jurisdiction of the Supreme Court.
 - (5) Powers, privileges and immunities of parliament and its members.

5 Explain in brief the decision of any **two** of the following : **16**

- (1) *Air India V/s. Nargesh Meerza*
- (2) *A'Bad St. Xaviers' College V/s. State of Gujarat*
- (3) *Bijoe Emmanuel V/s. State of Kerala*
(National Anthem case)
- (4) *Keshvanand Bharti V/s. State of Kerala*
- (5) *S. R. Bommai V/s. Union of India.*

6 Write short notes on any **four** of the following : **20**

- (1) Secular State
 - (2) Attorney General for India
 - (3) Writ of Mandamus
 - (4) Consolidated fund of India
 - (5) Public Service Commission
 - (6) Fundamental duties under Act-51 (A)
 - (7) Main provision of Indian Independence Act 1947
 - (8) Constituent Assembly.
-